

КМҚК « Нұрдәулет» бөбекжайы

Тоқыма өнері

2024-2025 оқу жылы

«Тоқымаөнері»

Мақсаты: «Әжелермектебі» желісі арқылы қазақ халқының дәстүрлі қолөнерін, соның ішінде тоқымаөнерін жас ұрпаққа таныстыру.

Әжелердің өмірлік тәжірибесі мен шеберлігін пайдалана отырып, балалардың ұлттық құндылықтарға деген қызығушылығын арттыру, еңбекқорлыққа, ұқыптылыққа, шыдамдылыққа және шығармашылыққа тәрбиелеу.

2. Міндеттері

Білімділік міндеттері:

- Қазақ халқының дәстүрлі қолөнері туралы түсінік қалыптастыру.
- Тоқымаөнерінің ерекшеліктері мен тұрмыстағы маңызын таныстыру.
- Жіптен жасалатын бұйымдардың түрлерін көрсету.
- Әжелерден қалған қолөнер дәстүрлерін насихаттау.

Дамытушылық міндеттері:

- Балалардың шығармашылық қабілеттері мен қиялындамыту.
- Түстерді ажырату, үйлестіру және өрнек құрастырудағы дыларын жетілдіру.
- Ұсақ қол моторикасын, зейінін және шыдамдылығындамыту.

Тәрбиелік міндеттері:

- Ұлттық мұраны құрметтеуге тәрбиелеу.
- Әжелердің еңбегі мен өнерін бағалауға үйрету.
- Еңбекқорлыққа, ұқыптылыққа, төзімділікке баулу.
- Үлкенді сыйлау, кішіге қамқор болу және бірлесіп жұмыс істеу қасиеттерін қалыптастыру.

3. Жұмыстың өзектілігі

Қазақ халқының қолөнері – ұрпақтан-

ұрпаққа жалғасып келе жатқан мәдени мұраның маңызды бөлігі.

Халқымыз ертеден жүн өңдеу, жіп иіру, киіз басу, алаша мен кілем тоқу, бау-басқұр жасау сияқты өнер түрлерін тұрмыста кеңінен қолданған.

Қолөнер бұйымдары тек күнделікті қажеттілікті өтеп қана қоймай,

халқымыздың талғамын, дүниетанымын және ұлттық ерекшелігін де танытқан.

Бүгінгі таңда осы асыл мұраны жас ұрпақ таныстырудың маңызы зор. Бұл бағытта «Әжелер мектебінің» атқаратын қызметі ерекше. Өйткені әжелер – отбасы тәрбиесінің ұйытқысы, ұлттық дәстүрлердің сақтаушысы және өмірлік тәжірибесімен бөлісетін өнегелі тұлғалар.

Тоқыма өнері мен таныстыру арқылы балалардың қолөнерге қызығушылығын оятып, еңбекке құрметпен қарауға, ұлттық бұйымдардың қадірін түсінуге және әжелердің өнерін бағалауға мүмкіндік туады.

4. Жұмыстың ұйымдастырылуы

I кезең. Дайындық жұмыстары

Жұмысты ұйымдастыру барысында тоқыма өнеріне арналған танымдық материалдар мен көрнекіліктер дайындалды.

Әжелердің қатысуымен өтетін кездесудің мазмұны белгіленіп, балалардың жас ерекшелігіне сәйкес шығармашылық тапсырмалар таңдалды.

Дайындық барысында:

- Тоқыма өнеріне қатысты көрнекіліктер жинақталды.
- Дайын тоқылған бұйымдар көрмеге әзірленді.
- Түрлі түсті жіптер мен қауіпсіз шығармашылық материалдар дайындалды.
- Ұлттық қолөнерге байланысты суреттер мен иллюстрациялар іріктелді.
- Балаларға арналған практикалық тапсырмалар жоспарланды.

Дайындық жұмыстары кездесудің мазмұнды, қызықты әрі тәрбиелік мәні жоғары деңгейде өтуіне бағытталды.

II кезең. Танымдық бөлім – «Әжемнің қолөнер әлемі»

«Әжелер мектебі»

аясында балалар мен тоқыма өнеріне арналған танымдық кездесу ұйымдастырылды.

Кездесу барысында әжелер қазақ халқының дәстүрлі қолөнері туралы әңгімелеп, тоқыма өнерінің ерекшеліктерін таныстырды.

Балаларға бұрынғы заманда әжелердің жүннен жіп іріп, шұлық, қолғап, шұрайлы киімдер мен тұрмыстық бұйымдар тоқығаны туралы мәлімет берілді. Сонымен қатар алаша, кілем және басқа да дәстүрлі бұйымдардың тұрмыстағы маңызы түсіндірілді.

Әжелерөздеріқолданғантоқымаүлгілерінкөрсетіп,
олардыңқалайжасалатынынәңгімеледі. Балаларбұйымдардыңтүсіне, пішініне,
өрнектеріне назар аударып, өздерінеунағанүлгілертуралыпікірбілдірді.

Танымдықжұмысбарысындақолөнердіңадамнантөзімділікті,
ұқыптылықтыжәнетабандылықтыталапететініайтылды.
Әжелербалаларғаәрбірбұйымныңартындаандай тер мен
үлкененбекжатқанынтүсіндірді.

III кезең. «Тоқымаөнерініңсырлары» бөлімі

Бұлбөлімдеәжелербалалардытоқымаөнеріндеқолданылатынматериалдарменж
әнеқұралдарментаныстырды.

Таныстырылғанматериалдар:

- Түрлітүстіжіптер.
- Жүнненжасалғанжіптер.
- Тоқылғаншұлықтар мен қолғаптар.
- Шарфтар мен сәндікбұйымдар.
- Алаша жәнекілемүлгілері.

Әжелертоқымабұйымдарыныңжасалужолдары мен
олардыңкүнделіктіөмірдеқолданылуынтүсіндірді.
Балаларжіптердіңтүсінсалыстырып,
түрліөрнектердіңжасалуерекшеліктерінбақылап, сұрақтарғажауапберді.

Осы жұмысарқылыбалалардыңұлттыққолөнертуралытүсінігікеңейіп,
жіптенжасалатынбұйымдарғақызығушылығыартты.

IV кезең. Практикалықжұмыс – «Әжемменбіргетоқимыз»

Практикалықбөлімдеәжелербалаларғақарапайымтоқутәсілдерінкөрсетті.
Жұмысбалалардыңжасерекшелігіне сай ұйымдастырылып,
қауіпсізматериалдарпайдаланылды.

Балалартүрлітүстіжіптердітандап, түстердіүйлестіруді,
жіптердіреттеудіжәнеқарапайымөрнекқұрастырудыүйренді.

Жұмыстыңорындалуреті:

1. Түрлітүстіжіптердітандау.
2. Жіптердіңтүсінсалыстыружәнеүйлестіру.

3. Тоқунегізіментанысу.
4. Жіптерді кезекпен өткізу арқылы қарапайым мөрнек жасау.
5. Дайын жұмысты безендіру.
6. Өз жұмысын таныстырып, оған атау беру.

Балалардың жасына қарай картоннан дайындалған тоқунегіздері, қағаз жолақтары немесе ірі жіптер пайдаланылды.

Әжелер әр баланың жұмысын бақылап, қажет болған жағдайда көмек көрсетті.

Практикалық жұмыс балалардың қол моторикасын, зейінін, шығармашылық қабілетін және өз бетінше әрекет етуде ғылымын дамытуға бағытталды.

V кезең. Шығармашылық жұмыс – «Әжемнің сиқырлық кілемі»

Балалар мен әжелер бірлесіп, «Әжемнің сиқырлық кілемі» атты шығармашылық жұмыс орындады.

Балалар түрлі түсті жіптерді немесе қағаз жолақтарын пайдаланып, ортақ композицияның бөліктерін жасады. Әжелер түстерді үйлестіру, қарапайым мөрнектерді орналастыру және жұмысты безендіру жолдарын көрсетті.

Бірлескен шығармашылық әрекет балаларды өзара көмектесуге, бір-бірінің бегін бағалауға және ортақ нәтижеге жауапкершілікпен қарауға үйретті.

Дайын жұмыстар көрме бұрышына орналастырылып, балалар өзеңбектерін таныстырды. Әр бала жасаған бұйымның ерекшелігінайттып, қандай түстерді таңдағанын түсіндірді.

VI кезең. «Әжемнің өнері – ұрпаққа өнеге» тәрбиелік әңгімесі

Жұмыс барысында әжелер қолөнердің тәрбиелік мәнін тоқталып, балаларға еңбек ету, бастаған істі аяқтау және үлкендердің ақылының дау туралы өнегелі әңгімелер айтты.

Әжелердің түсіндіруі арқылы балалар қолөнердің тек бұйым жасау емес, сонымен қатар адамды сабырлылыққа, шыдамдылыққа және ұқыптылыққа тәрбиелейтін өнер екенін түсінуге бағытталды.

Балаларға мынадай сұрақтар қойылды:

- Тоқымаөнерісендергенесіменұнады?
- Әжелерімізденқандайөнерүйренугеболады?
- Жұмысбарысынданеліктенұқыпты болу керек?

- Жұмысбарысынданеліктенұқыпты болу керек?
- Бірлесіпжұмысістеудіңқандайпайдасы бар?
- Ұлттыққолөнерді не үшінсақтауымызқажет?

Балалардыңжауаптарытыңдалып,
ұлттықмұранықұрметтеудіңмаңызықорытындыланды.

5. Жұмыстың тәрбиелік маңызы

«Әжелер мектебі»

желісі бойынша ұйымдастырылған тоқыма өнеріне арналған жұмыс бірнеше тәрбиелік бағытты қамтиды.

Ұлттық тәрбие: Балалар қазақ халқының дәстүрлі қолөнерін танысып, ұлттық бұйымдардың ерекшеліктерін түсінуге мүмкіндік алды.

Еңбек тәрбиесі: Қарапайым тоқу әрекеттері арқылы еңбектің нәтижесін бағалау, ұқыпты жұмыс істеу және шыдамдылық таныту дағдылары дамытылды.

Рухани-адамгершілік тәрбие: Әжелердің өнегесі арқылы үлкендерді құрметтеу, бір-біріне көмектесу, ізеттілік пен мейірімділік қасиеттері дәріптелді.

Шығармашылық тәрбие: Түрлі түсті жіптермен жұмыс істеу балалардың қиялы мен эстетикалық талғамын және шығармашылық белсенділігін дамытуға бағытталды.

Отбасылық тәрбие: Әжелердің қатысуы арқылы отбасындағы ұлттық тәрбиенің маңызы көрсетіліп, ағабуын мен жас ұрпақ арасындағы байланыс нығайтылды.

6. Күтілетін нәтижелер

- Балалардың ұлттық қолөнер туралы түсінігі кеңейеді.
- Тоқыма өнеріне деген қызығушылығы артады.
- Түстерді үйлестіру және қарапайым мөрнектер құрастыру дағдылары дамиды.
- Ұқыптылық, еңбекқорлық, шыдамдылық қасиеттері қалыптасады.
- Үлкендердің еңбегін бағалау және ұлттық дәстүрді құрметтеу дағдылары нығаяды.
- Әжелер мен балалар арасындағы шығармашылық байланыс артады.
- Ұлттық қолөнерді сақтауға және келесі ұрпаққа жеткізуге қызығушылық қалыптасады.

7. Қорытынды есеп

«Әжелер мектебі» желісі бойынша «Тоқыма өнері – әжеден қалған асыл мұра» тақырыбында ұлттық қолөнерді дәріптеуге бағытталған танымдық-шығармашылық жұмыс ұйымдастырылды.

Жұмысбарысында әжелер балаларға тоқыма өнерінің ерекшеліктерін таныстырып, қазақ халқының дәстүрлі қолөнері туралы мағлұмат берді. Дайын бұйымдарды көрсету және қарапайым тоқу тәсілдерін үйрету арқылы балалардың қолөнерге деген қызығушылығын арттыру көзделді.

Практикалық бөлімде балалар түрлі түсті жіптермен жұмыс істеп, қарапайым өрнектер құрастыруға және шығармашылық бұйымдар жасауға қатысты. Бірлескен жұмыс арқылы балалардың ұқыптылық, шыдамдылық, еңбекқорлық және өзара көмек көрсету дағдыларында мытуға жағдай жасалды.

Әжелердің өмірлік тәжірибесі мен өнерін таныстыру ұлттық құндылықтарды дәріптеуге, ұрпақтар сабақтастығын нығайтуға және балалардың дәстүрлі қолөнерге деген құрметін қалыптастыруға бағытталды.

8. Жалпы қорытынды

«Әжелер мектебі» – ұлттық тәрбиені жаңғыртып, халқымыздың рухани және мәдени мұрасын жас ұрпаққа жеткізетін маңызды тәрбие алаңы.

Тоқыма өнерін таныстыру арқылы балалар халқымыздың қолөнер дәстүрлерін танысып қана қоймай, еңбектің қадірін түсінуге, үлкендердің тәжірибесін бағалауға және ұлттық құндылықтарды құрметтеуге бағытталады.

Әжелердің шеберлігі мен өнегесі – ұрпаққа қалдырған асыл мұра. Осындай жұмыстар арқылы балалардың бойында ұлттық өнерге деген сүйіспеншілік қалыптасып, отбасылық тәрбие мен білім беру ұйымы арасындағы ынтымақтастық нығая түседі.

Түйінді ой: «Әженің қолынан шыққан өнер – ұрпаққа қалған мұра, әженің үйреткен өнегесі – өмірге азық».

Ұлттық қолөнерді дәріптеу арқылы біз халқымыздың асыл қазынасын сақтап, келешек ұрпаққа жеткіземіз.